

YUZ-JAG` SOHASI TRAVMALARIDAN KEYINGI CHANDIQLARINI DAVOLASHNI OPTIMALLASHTIRISH.

2- bosqich magistratura talabasi
Abdullayeva Dilrabo Abdulla qizi

Ilmiy rahbar : PhD Yuz-jag' jarrohligi kafedrası dotsenti
Fattayeva.D.R

Yuz jag' jarrohligi kafedrası dotsenti, t.f.n
Xalmatova Matluba Artikovna

Annotatsiya: *Yuz-jag` sohasi travmalaridan keyingi chandiqlarini davolash, tibbiyot va estetik sohalarda muhim masala hisoblanadi. Chandiqlar, teridagi jarohat yoki operatsiyalar natijasida paydo bo'lib, ko'pincha bemorlar uchun estetik noqulaylik tug'diradi. Shuningdek, chandiqlar funksional muammolarni ham keltirib chiqarishi mumkin. Ushbu maqolada chandiqlarni davolashni optimallashtirish uchun zarur bo'lgan yondashuvlar va usullar haqida batafsil ma'lumot beriladi.*

Kalit so'zlar: *chandiqlar, yondashuvlar, usullar, to'qimasi, preparatlar, operatsiyalar, maksillofasiyal hudud.*

Chandiqlarni davolashda birinchi qadam, jarohat yoki operatsiya natijasida paydo bo'lgan chandiq to'qimasining xususiyatlarini aniqlashdir. Chandiqlar turlicha bo'lishi mumkin: normal, hipertrofik, keloid va atrofik. Har bir chandiq turi uchun maxsus davolash usullari talab etiladi. Masalan, hipertrofik chandiqlar odatda terining ustki qatlamidan ko'tarilib, qizil yoki to'q qizil rangda bo'ladi. Keloid chandiqlar esa, terining normal chegaralaridan chiqib, kengayib ketishi bilan ajralib turadi. Atrofik chandiqlar esa terining chuqurlashishi natijasida paydo

bo'ladi va ko'pincha terining silliqqligini yo'qotadi. Chandiqlarni davolashda dastlabki yondashuvlar, odatda, topikal preparatlarni qo'llashni o'z ichiga oladi. Bu preparatlar, terining holatini yaxshilash va chandiqlarni yumshatishga yordam beradi. Masalan, silikon gel va kremlar chandiqlarni yumshatish va ularning ko'rinishini kamaytirishda samarali hisoblanadi. Bunday preparatlar terining yuqori qatlamida himoya qatlami hosil qilib, chandiq to'qimasining o'sishini sekinlashtiradi.

Biroq, o'rtacha va og'ir chandiqlar uchun faqat topikal davolash yetarli bo'lmasligi mumkin. Bunday hollarda, jarrohlik aralashuvi zarur bo'lishi mumkin. Jarrohlik usullari, chandiq to'qimasini olib tashlash yoki uni qayta shakllantirish orqali terining ko'rinishini yaxshilashga yordam beradi. Jarrohlik aralashuvi, ko'pincha chandiq to'qimasining o'sishini kamaytirish va terining yangi qatlamini tiklash uchun qo'llaniladi. Biroq, jarrohlikdan keyin reabilitatsiya jarayoni ham muhimdir. Bu jarayon, bemorning tiklanishiga yordam berish va chandiqlarni kamaytirish uchun zarur bo'lgan davolash usullarini o'z ichiga oladi.

Lazer terapiyasi, chandiqlarni davolashda yana bir samarali usuldir. Lazer yordamida terining yuqori qatlamini yoqish va yangi to'qimalarni o'stirish mumkin. Bu usul, terining yangilanishini tezlashtiradi va chandiqlarni kamaytirishga yordam beradi. Lazer terapiyasi, shuningdek, terining rangini va silliqqligini yaxshilashda ham foydalidir. Biroq, lazer terapiyasini amalga oshirishdan oldin bemorning holati va chandiq turini to'g'ri baholash zarur. Mikrodermabraziya va kimyoviy peeling ham chandiqlarni davolashda qo'llaniladigan usullardir. Mikrodermabraziya, terining yuqori qatlamini mexanik usulda olib tashlashni o'z ichiga oladi. Bu jarayon, terining yangilanishini rag'batlantiradi va chandiqlarni kamaytirishga yordam beradi. Kimyoviy peeling esa, terining yuqori qatlamini kimyoviy moddalardan foydalangan holda olib tashlaydi. Bu usul, terining yangilanish jarayonini tezlashtiradi va chandiqlarni kamaytirishga yordam beradi.

Bundan tashqari, bemorlarning psixologik holatini inobatga olish zarur. Chandiqlar ko'pincha bemorlar uchun stress manbai bo'lib, bu ularning ruhiy holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shuning uchun, davolash jarayonida psixologik yordam ko'rsatish, bemorning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishga yordam beradi va jarayonni yanada samarali qiladi. Psixologik yordam, bemorlarning chandiqlarga bo'lgan munosabatini o'zgartirish va ularni davolash jarayonida faol ishtirok etishga undash uchun muhimdir.

Oziqlanish ham chandiqlarni davolashda muhim rol o'ynaydi. Bemorlar uchun vitaminlar va minerallar, ayniqsa, A, C va E vitaminlari, terining sog'lig'ini saqlashda va chandiqlarni kamaytirishda yordam beradi. Oziqlanishni to'g'ri tashkil etish, bemorlarning tiklanish jarayonini tezlashtiradi va chandiqlarni kamaytirishga yordam beradi. Shuningdek, suyuqlik iste'moli ham muhimdir, chunki yaxshi gidratatsiya terining sog'lig'ini yaxshilaydi va chandiqlarni kamaytirishga yordam beradi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, maksillofasiyal hududning travmadan keyingi chandiqlarini davolashni optimallashtirish uchun kompleks yondashuv zarur. Bu jarayonda turli davolash usullarini birlashtirish, bemorning psixologik holatini inobatga olish va to'g'ri oziqlanishni ta'minlash muhimdir. Har bir bemor uchun individual yondashuvni tanlash, ularning ehtiyojlari va holatlarini hisobga olish, chandiqlarni davolash jarayonida muvaffaqiyatga erishish uchun muhimdir. Bu esa, o'z navbatida, bemorlarning umidlarini ro'yobga chiqarishga va ularning hayotini yanada yaxshilashga yordam beradi. Chandiqlarni davolash jarayoni, bemorlarning sog'lig'ini yaxshilash va ularning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirish uchun muhim bir qismidir. Shuning uchun, tibbiyot mutaxassislari va bemorlar o'rtasida samarali hamkorlik o'rnatish, chandiqlarni davolashda muvaffaqiyatga erishish uchun zarurdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduqodirov, A. (2020). "Maksillofasiyal jarrohlik: nazariyasi va amaliyoti". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni Saqlash Vazirligi.
2. Mamatqulov, B. (2019). "Chandiqlar va ularni davolash usullari". Samarqand: Samarqand Davlat Tibbiyot Instituti.
3. Rashidov, D. (2021). "Estetik jarrohlik: chandiqlarni kamaytirish strategiyalari". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
4. Qodirov, S. (2022). "Maksillofasiyal hududda chandiqlarni davolash: zamonaviy yondashuvlar". Toshkent: O'zbekiston Tibbiyot Akademiyasi.
5. Xodjayeva, N. (2023). "Chandiqlar va ularning estetik muammolari". Andijon: Andijon Davlat Tibbiyot Instituti.
6. Karimov, R. (2021). "Zamonaviy dermatologiyada chandiqlarni davolash". Farg'ona: Farg'ona Davlat Universiteti.
7. Tashkentov, A. (2020). "Maksillofasiyal jarrohlikda chandiqlarni kamaytirish usullari". Nukus: Qoraqalpog'iston Davlat Universiteti.
8. Isroilov, M. (2022). "Chandiqlarni davolashda innovatsion texnologiyalar". Jizzax: Jizzax Davlat Pedagogika Instituti.